

Plenum

Torsdag 24.11.2022 kl. 16.01—19.20

2.4. Muntlig fråga om finansieringen av välfärdsområdena (Sari Essayah kd)

Muntligt spörsmål MFT 198/2022 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Antti Rinne: Nästa fråga, ledamot Essayah, varsågod.

Debatt

16.56 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Aivan muutaman viikon kuluttua tammikuussa uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa ja vahvasti alirahoitettuna. Osa hakee tällä hetkellä, jo lähtökuopissaan, mahdollisuutta ottaa lisää lainaa. Tällä hetkellä ihmiset ovat noissa hoitajonissa. Meillä päivystykset ovat ruuhkautuneet. Vanhuksille ei löydy tällä hetkellä hoivapaikkoja eikä toisaalta sitten kotihoitoon henkilöstöä.

Kristillisdemokraatit ovat jo pitkään esittäneet huolensa siitä, että tämä sote-malli on lähtökohdiltaan valuvikainen, se on alirahoitettu, ja kaiken lisäksi meillä ei tällä hetkellä ole tarpeeksi henkilökuntaa.

Nyt tuntuu siltä, että ministeri Kiuru on noin viikko sitten herännyt tähän todellisuuteen ja on nyt vaatinut 700:aa miljoonaa lisää rahoitusta hyvinvointialueille. Onko näin, että vasta tässä vaiheessa ministeri on huomannut, että hyvinvointialueilta puuttuu rahaa, ja olette huomannut [Puhemies koputtaa] tämän hoivavelan? Aikooko hallitus [Puhemies: Kiitoksia!] tuoda lisärahoitusta nyt hyvinvointialueille?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

16.57 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on todettava, että taisi edustaja antaa väärän todistuksen lähimmäisestään, sillä tässä salissa ensimmäinen ihminen, joka tämän hoivavelan on ottanut esiin, taidan olla minä, jo vuonna 2020. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Eli kyllä tästä on puhuttu niin paljon, että tässä hallituksessa taitaa olla aika moni hyvin väsynyt siihen, että olen osannut aika hyvin ennustaa sen, mitä hoivavelan suhteen tulee tapahtumaan, ja koronan aikana hyvin avoimesti tässä salissa puhuttiin hoivavelasta. Ne ongelmat, jotka te näette, myös minä näen hyvin kirkkaasti. Siksi sote-uudistus tehtiin, mutta valitettavasti varmaan ainakin kymmenen vuotta liian myöhään.

Tästä rahoituksesta olen esittänyt, että hoivavelkaan puututtaisiin ja laitettaisiin tähän pottiin nyt 700 miljoonaa nopeasti rahaa. Nyt käy niin, että sairaat hoidetaan käytännössä alijäämällä. Tästä rahoituksesta vastaa kuitenkin ministeri Paatero, joten annan hänellekin vielä omasta puheenvuorostani sijaa.

Punkt i protokollet PR 129/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Eiköhän mennä eteenpäin. — Lisäkysymys, edustaja Essayah.

16.58 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Niin, hyvinvointialueilla alkaa nyt todella konkreettisesti näkyä se, mitä se alirahoitus tarkoittaa. Tällä hetkellä esimerkiksi omaishoitajien omaishoidon palkkioita ja muita tukitoimenpiteitä ollaan harmonisoimassa monilla hyvinvointialueilla alaspäin — sama tilanne perhehoidossa. Eli onko nyt niin, että kun hyvinvointialueet aloittavat, niin ensimmäisenä niin omaishoitajat kuin esimerkiksi perhehoitajat näkevät sen, että heidän tilanteensa tosiasiallisesti tulee huonontumaan? Oletteko te ministeriössä nyt ollenkaan huolissanne siitä, että tämä alirahoitus tarkoittaa konkreettisesti sitä, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevat ihmiset noilla hyvinvointialueilla ovat ensimmäisiä, jotka joutuvat näitten leikkausten kohteeksi? Ja aikooko ministeriö tehdä jotakin hyvinvointialueitten ohjeistamiseksi, että tältä tilanteelta voitaisiin välttyä, ja annatteko te lisää rahaa niille hyvinvointialueille?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Kiuru.

16.59 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Niin, arvoisa puhemies, minähän tässä olen ollut lakki kourassa jo vuodesta 2020 lähtien, ja olen hyvin toiveikas siinä, että tässä hallituksessa tämä hoivavelka tunnustetaan ja otetaan vakavasti. Sen enempää en nyt tässä yhteydessä puhu rahoituksesta.

Mutta näistä ongelmista: On totta, että tässäkin salissa väännettiin kättä siitä, voidaanko hyvinvointialueita ohjata ulkopuolelta, kuinka paljon voidaan ohjata, jottei itsehallinto kärsi. Minä olen rehellisesti tunnustanut, että tämä järjestelmä, joka meillä on käytössä, jossa ei voi ohjata lainkaan, on ollut susi jo syntyessään, mutta sillä on menty tässä viimeiset vuosikymmenet, eikä kovin hyvin ole pärjätty. Tässä uudessa järjestelmässä näitä ohjauskeinoja tulee, ja itse esitin jopa rankempiakin ohjauskeinoja.

On selvää, että me joudumme kiinnittämään huomiota siihen, että esimerkiksi Satakunnassa harmonisointi on tehty tappiinsa. Monissa muissa maakunnissa on saatettu ratkaista tilanne toisin. Kyllä tästä syntyy yhdenvertaisuusongelmaa, joka pitää ratkaista lainsäädännöllä. [Puhemies koputtaa] Siksi seuraavalla hallituskaudella esimerkiksi omaishoitajien palkan suhteen [Puhemies: Kiitoksia!] pitää tasoa nostaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja vielä keskustelun päättää ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

17.00 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ministeri Kiuru on lakki kourassa, niin muistutan, että tämä rahoituksen hattu on veronmaksajien yhteinen, samoin huoli hyvinvointialueiden aloituksesta, että pääsemme liikkeelle Suomen historian isoimmalla hallinnon uudistuksella [Arja Juvonen: Kalleimmalla!] kansalaisten palveluiden parhaaksi sellaisella tavalla, joka lisää luottamusta yhteisiin verorahoilla toteutettaviin palveluihin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei lisää!] Pidän erinomaisen selvänä, että hyvinvointialueiden rahoituksen kestävyys ja hoivavelka, joka on eittämättä tosiasia näiden koronavuosien jälkeen, ovat hallituksen talousratkaisuihin loppusuoralla ilman muuta koko hallituksen prioriteetti. Mittakaavan on kuitenkin perus-

Punkt i protokollet PR 129/2022 rd

teltua mahtua niihin talousraameihin, mitkä hallitus — koko hallitus — on yhdessä itselleen asettanut.

Frågan slutbehandlad.

Riksdagen avslutade den muntliga frågestunden.